

Vladimir Sorokin

Začetek sezone

Sergej je stopil na komaj opazno ozko stezico, ki je drsela prek močvirja, vendar ga je Kuzma Jegorič prijel za ramo in opozoril:

»Ne, Serjož, tja čez je ne bova usekala.«

»Zakaj?« se je obrnil k njemu Sergej.

Lovec je odganjal od obraza obada in mirno odgovoril:

»Predvčerajšnjim je lilo kot iz škafa, sedaj je močvirje nabreklo. Tam zraven Paninske nižine ti bo do pasu, meni pa do vratu. Pojdiva raje naokrog.«

»Čez poseke?«

»Zakaj le? Več kot dve vrsti daljša pot je tam čez. Po glavni cesti je bliže.«

»Greva pa tja, kaj bi. Tebi je bolj znano,« je povedal Sergej in se obrnil nazaj.

»Ja, res je,« se je medlo nasmehnil lovec in si popravljal kučmo z naušniki, ki mu je lezla na oči. »Ta kraj poznam kot lasten žep. Že petdeset let se klatim tod naokrog.«

»Gotovo poznaš že vsako drevo.«

»Poznam dragec, poznam...« je zavzdihnil lovec in zakorakal pred Sergeja.

Grmovje, ki se je razraslo ob močvirju, je kmalu zamenjalo mlado brezovje. Tu je bilo bolj suho; rumena, že prezrela trava je segala do pasu in mehko škripala pod nogami. Lovec si je med potjo prižgal, za njegovim sključenim hrbtom v vatiranem suknjiču se je povlekel sladkoben, moder oblaček dima. Sergej je segel v žep, izvlekel prazno škatlico »Jave«, jo zmečkal in vrgel v travo. Lahen vetrič je šelestel v brezovih listih in zibal travnate metlice. Sergej je na poti utrgal travico, vtaknil jo je v usta in se ozrl. Nad močvirjem, ki je ostalo za njima, je ležala rahla meglica; dva jastreba sta krožila v rumeno-rožnati kopreni in se tu in tam oglasila s piski. Na koncu brezovja je Kuzma Jegorič začel vedno bolj zavijati proti desni. Presekala sta majhno sotesko, obšla vrsto skal, vraščenih v zemljo, in stopila v jelov gozd. Sergej je izvlekel iz ust trav-

nato bilko in jo vrgel v majhno jelovo mladiko. Travnica se je izgubila med mlečno zelenimi igličastimi vejami. Pot se je razširila in počrnela. Lovec se je obrnil k Sergeju in si popravil puškin jermen, ki mu je zdrsel z rame.

»A nisi nikoli hodil tod?«

»Ne, Jegorič. Še nikoli nisem bil tu.«

»Zapuščen kraj...« lovec je stopil z njim v korak in gledal pod noge.

»Jelke so lepe. Pokončne.«

»Ja, jelka je tukaj naravnost čudovita.«

»Pa kako gosto je to jelovje!« je zamrmral Sergej, razgledujoč se okrog sebe. »Verjetno je tu veliko divjih petelinov, pa leščark...«

»Divji petelini so bili, prav imaš. Močvirje, jagodičevje je tudi tu, pa so živeli. Potem so počasi izginili. Kdo bi vedel, zakaj. Leščark je vse polno. Na piščalko zvabiš cele jate. Samo streljati je treba.«

»Zakaj pa so divji petelini izginili?« je vprašal Sergej.

»Tega res ne vem,« je namrgodeno odgovoril lovec in si gladil brado. »Ne vem. Pravzaprav ni nikogar, ki bi jih ubijal, pa tudi kraji sami so zakotni. Vem samo to, da je divji petelin zelo muhast. Previden. Leščarka in ruševca, tadva... tudi če trava ne raste. Živela bosta kjerkoli. Ta drugi pa...«

Sergej je pogledal navzgor. Visoke jelke so se strnile nad potjo, sonce je blede svetilo skoznje. Zemlja pod nogami je bila mehka in suha.

»Jegorič, kaj pa... drugih vasi razen Korobke tukaj ni bilo?«

Lovec je zmajal z glavo:

»Kako ni bilo! Tri vasi so bile. Dve majhni kot pristava in ena, ki je štela okrog štirideset hiš.«

»Kaj pa zdaj?«

»Ja, vsi so se odselili. Stari so pomrli. Mlade pa vleče v mesto. Vrata in okna na bajtah so z žebli zabita in bajte trohniyo.«

»A so daleč od tod?«

»Približno pet vrst od tod je prva, pristavi pa sta še bolj daleč.«

»Ja, tja bi morala pogledat.«

»Zakaj pa? Bova že šla. Videl boš, kako kopriva skozi okna raste.«
Sergej je zmajal z glavo in si popravil puško:

»Slabo je to.«

»Seveda! Kako naj bo dobro! Žalostno je gledati na vse te hiše. Kakšna bruna so to, ravna, sama jelovina. O pravem času bi jih morali odpeljati, pri Bogu...«

»Ja, kaj boš, ko pa še odpeljati nima kdo.«

Lovec je zamahnil z roko.

»Aaaa... Nihče se noče ubadati s tem. Ljudje so se polenili.«

»O, to pa govoriš kar tako. Lej, danes so na žagi vaši garali.«

»A se tako gara?« se je začudil Kuzma Jegorič.

»Ja kaj, a so po tvojem slabo delali?«

Lovec je spet zamahnil z roko:

»Tako se ne dela. Smo mar pred vojno takole delali? Smo gledali na uro? Iz gozda sploh nismo šli, svojo zemljo si zanemarjal, da te je rajna žena s kletvicami obkladala – košnja je, mi pa – zdaj preštevamo, zdaj šiške nabiramo, zdaj pogozdujemo! Kosiš zadnji, ko so že vsi vse pospravili in pijejo čaj.«

Sergej ga je pogledal z nasmeškom. Lovec je široko korakal in mahal z lopatastimi rokami pred seboj.

»Pa med vojsko. Če bi mužiki takrat vedeli, da pet vrst daleč leži deset hlovov kar tako, bi jih že naslednji dan pobrali. Zdaj pa ti kar tako gnijejo.«

Pomolčal je in si popravil kučmo.

Jelov gozd se je začel redčiti, sončni žarki, ki so se prebili skozi igličje, so se usuli na pot in zdrseli po sivkastih deblih.

»Zdaj bova krenila vstran, nimava več daleč,« je pokazal z roko Sergej.

Skrenila sta in stopila na stezico, obraščeno z grmovjem. Spredej se je naenkrat zaslišal šum, zaplahutala so težka krila in med debli so se pojavili divji petelini, ki so leteli na vse strani. Lovec se je ustavil in jih spremljal z očmi.

»Lej jih, tu so. Mladi zarod... se pravi, niso še izginili.«

Obstala sta in poslušala oddaljujoče se ptice.

»Kako krepki so,« je zmajal z glavo Sergej.

»Res je. Še pred jesenjo ne boš ločil mladih od starih... Lej, kako so zašumeli...«

Kuzma Jegorič se je previdno pomaknil naprej, pozorno pogledal in se nagnil:

»Poglej, Serjož...«

Sergej se je približal in počepnil. Na zemlji, posuti z igličjem, je bilo vse polno iztrebkov divjih petelinov, tu in tam so bile gladke prašne jamice.

»Živijo torej le...« se je nasmehnil Kuzma Jegorič, vzel v dlan posušen košček iztrebka, ga pomel med prsti in odvrgel. »Ko bi vsaj tile tukaj ne odleteli...«

Sergej je razumevajoče prikimal.

Za jelovjem se je raztezal velik travnik. Trava je bila pokošena, trije samotni hrasti so stali sredi travnika. Na drugem koncu, prav na robu, je bilo videti ogromen stog sena.

Lovec se je popraskal po sencah in se ozrl.

»No, pa sva prišla na plano. Še pol vrste je pred nama in poseke...«

Sergej je snel z obraza pajčevino, ki se je prilepila nanj.

»Ovinek sva torej napravila po desni?«

»Aha.«

»Hitro. Jaz sem pa hotel čez poseke.«

Lovec se je zasmejal:

»Tukaj je krajše.«

Sergej je zmajal z glavo:

»Ti bi moral v Susanino, Jegorič!«

»Ja, res...«

Šla sta čez travnik in prišla v gost mešani gozd. Kuzma Jegorič je samozavestno hodil spredaj, odmikal in pridrževal gibke leskove vejice, pod njegovimi nogami pa je pokala suhljad. Njegov sivi vatirani jopič je hitro oblepila pajčevina, suha vejica se mu je zataknila za ovratnik.

»Jegorič, tukaj je pa najbrž dosti gob, kaj?« je spregovoril Sergej v vatirani hrbet lovca.

»Kakor kdaj.«

»Pa letos, kako je?«

»Nič posebnega. Marja jih je nabrala tri vedra. Dali smo jih v sol.«

Na levi se je med grmovjem pokazal od strele razcefran hrast. Po dolgem razklano deblo se je belilo sredi mračnega zelenja.

»Poglej, kako ga je,« je z glavo pokazal Sergej.

»Ja. Pa je videti, kot da ni rasel na samem.«

»Tisti tam mu je podoben. Zakaj je treščilo ravno vanj...«

»Sam Bog ve, zakaj.«

Sergej se je zasmejal.

»Kaj se pa smeješ. A veš, kako je bilo osemindesetega, ko so se štirje kosci vračali čez polje domov z vilami in kosami na ramah? Neka ženska pa je šla brez vsega, samo skledo za kašo je nesla. In je ravno vanjo udarilo. Pa ni imela ničesar iz železa na sebi, pa še prav velika ni bila. Potemtakem jo je sam Bog kaznoval za grehe...«

»Slučaj,« je zamrmral Sergej.

»Slučajnosti ni,« ga je prepričljivo prekinil lovec.

Gozda je bilo konec, med debli se je pokazala široka, s soncem zalita poseka.

Kuzma Jegorič se je obrnil k Sergeju in dvignil prst:

»No, zdaj pa tiho. Lahko nas zasliši in zgubljeno bo.«

»Kako bova šla?« je šepnil Sergej in snemal z rame puško.

»Le-ej, tamle skozi grmovje se bova prerinila...«

Lovec je snel z rame svojo dvocevko, napel petelina in vtaknil puškino kopito pod pazduho, cev spustil navzdol in se odpravil čez poseko. Sergej se je premikal komaj opazno. Poseka je bila široka. Masivne šture sta že obrasla grmičevje in praprotna, visoka trava se je kot stena dvigala po vsej poseki. Lovec je previdno obšel šture in stopal čez ležeča debela. Sergej se je trudil, da ne bi zaostajal. Na sredini poseke se je izpod lovčevih nog dvignil rušavec in nerodno odletel. Kuzma Jegorič je veselo zaklel, ko je spremljal z očmi ptico, in se potem zopet odpravil naprej. Ko se je približal robu poseke, je molče pokazal Sergeju na visoko jelko. Sergej je prikimal, položil puško na zemljo, si snel nahrbtnik in ga začel odvezovati. Lovec je stal s puško, pripravljeno na

strel, razgledoval se je in prisluškoval. Sergej je vzel iz nahrbtnika vrvico in majhen kasetofon. Privezal je na vrvico kamen, zamahnil je in ga zavihтел v goščo vej. Kamen je takoj potegnil vrvico čez tri debele veje in ko je priletel nazaj dol, se je zazibal ob Sergejevi glavi, Sergej ga je hitro ujel, odvezal in začel privezovati k vrvici kasetofon. Ko je končal, je pritisnil na tipko in potegnil za prosti konec. Kasetofon je zapel s hripavim glasom Visockega¹ in se začel hitro dvigati kvišku. Čim više se je dvigal, tem glasneje je – nihajoč na zategnjeni vrvici – odmeval po tihem jesenskem gozdu ritmični zven kitare in prodorni, na vse grlo kričeči glas:

»Na pokopališču je vse prav spokojno, nikogar, nikamor videti ni; vse prav kulturno, vse prav dostojno, izredna sreča, večje ni!«

Kasetofon se je povsem skril med igličjem, pomolčal je in znova zapel:

»Kupil sem nekaj žganja in sladke halve, riiiiizškega piva in kerčenski slaniiiik. In se odpeljal v Bele Stebre, da bi videl bratca pa še druge norce...«

Sergej je previdno pripognil vejico k jelkinemu deblu, dvignil puško, počepnil in s prstom odmaknil zaklep.

»Norci, ti pa znajo žveee! Tako bi živu vsaaaak. Počneeeš, kar čeeeeš. Če češ, greš spat, češ pet, pa poj!« se je razlegalo iz jelke.

Lovec je napeto gledal v globino gozda. Kasetofon je zapel pesem o norcih in začel novo – o fantu, ki ni streljal. Lovec in Sergej sta kot prej nepremično čakala. Nad njima sta zleteli dve raci. Gozdni odmev je doneče mešal besede in jih vračal nazaj. Sergej je pokleknil, da bi mu bilo udobneje.

»Nemški ostrrostrrrelec je pomerrril vamee in ubil človekaa, ki ni streljaal,« je zapel do konca Visocki in utihnil.

Iz jelke se je slišal njegov pridušeni pogovor, nato smeh maloštevilne publike.

Lovec se je še bolj sklonil naprej, zdajci zamahnil z roko in pokazal na puško. Visocki je nestrpno uglaševal kitaro. Sergej je med drevjem zagledal čokato postavo, vzel jo je na muho.

»Ne še! Ne še!« je obupano zašepetal lovec, skrivaje se za grmom. »Predalec je! Pusti ga bliže, boš prezgodaj, pa ti bo ušel!«

Sergej je obliznil osušene ustnice in povetil puškino cev. Visocki je rezko udaril po strunah: »Morrskiiih zaliivov že zdaavnaj več niiii, o hraastih ne duuha ne sluuha. Hrast gre leee za parket šeee – pa saaaj ga niiii. Prišliiii iz baajte so hruust gorilastiii, pa poseeeekaliiii hraasteee za krrrste miii!«

Pritlikava postava je stekla k jelki, suhljad je pokala pod njenimi nogami. Sergej je dvignil puško, pomeril, zadržujoč trepetanje potnih

¹ Vladimir Semjonovič Visocki (1938–1980), znan ruski pesnik, kantavtor in igralec moskovskega gledališča na Taganki.

rok, ter hitro dvakrat zaporedoma ustrelil. Tresk je udušil pesem, ki se je razlegala iz igličja. Temna postava se je prevrnila, potem se je premaknila in se poskušala dvigniti. Medtem ko je Sergej mrzlično hitel znova nabiti puško, se je lovec privzdignil izza grma in spustil dva strela iz svoje cevi. Premikanje je zamrlo.

»Utiihni, utiihni v prsih hrepenenje tiii! To je le začetek, pravljica slediii!« je zategnjeno pel Visocki. Sergej je oprezoval skozi prašni dim in znova dvignil puško, vendar mu je lovec pomahal z roko:

»Dovolj, kaj bi streljal v mrtveca. Greva pogledat...«

Previdno sta se približala z naperjenima puškama. Ležal je približno trideset metrov stran, razširjenih rok in z glavo, zasajeno v majhno mravljišče. Lovec se je približal prvi in ga brcnil s škornjem v vatirani bok. Mrlič se ni ganil. Sergej je s škornjem udaril v okrvavljeno glavo. Mlahavo se je prevrnila vstran, tako da se je pokazalo uho z ušesno mečico, priraščeno k licu. Po ušesu so lezle vznemirjene mravlje. Sergej je položil puško zraven in hitro izvlekel iz usnjene nožnice nož, ki je visel na pasu. Lovec je zgrabil truplo za roko in ga obrnil na hrbet. Obraz je bil zalit s krvjo, v kateri so gomazele ujete mravlje. Vatirani suknjič je bil razpet, na golih prsih so se videli krvavi sledovi karteče. Sergej je z vso močjo zasadil nož v rjav sesek, se vzravnal in si s hrbtno stranjo dlani obrisal potno čelo. Iz ust trupla je brizgnila škrlatno rdeča kri.

»Zdrav je,« je zamrmral lovec in se nasmihal; iz žepa je vzel zločljiv nož in začel vešče rezati z mrliča obleko.

»Tam je maček, prav zarees. Hodi v leeevo – pesem pojeee, v desno greee, pa vic poveee...«

»Sneti ga bo treba, Serjož,« je dvignil glavo lovec.

Sergej je prikimal in odšel k jelki.

»Glej, kje ga je zadelo... kako ga je preluknjalo...« je mrmral lovec, ko je razkrival okrvavljeni trebuh trupla.

Sergej je prišel k drevesu, razvezal voz in previdno spustil kasetofon.

»To je le začetek, pravljica slediii!« je še zapel Visocki in utihnil, ko ga je prekinil pritisk na gumb.

Sergej je zmotal vrstico v klopčič in jo skupaj s kasetofonom dal v nahrbtnik. Lovec je medtem vešče odrezal glavo, jo porinil s škornjem proč in se vzravnal, težko sopeč:

»Pusti, da kri odteče, takrat ga bova razkosala...«

Sergej se je vrnil, počepnil je pred truplom:

»Kako hitro sva ga, kaj, Jegorič, kar težko se verjame...«

»Ti si ga zadel, jaz pa do kraja pobil!« se je zasmel lovec. »Kaže, da nisem še čisto oslepel.«

»Fant od fare si.«

»Prišel je, ta hudič, iz največje gošče.«

»Ja. Ni padel kar pred cev.«

»Ampak ti si mu pa posvetil! Ves vamp si mu prerešetal, pa kako!«

»V glavo si ga najbrž ti zadel...«

»No ja. Meni malo više nese... Morava ga odvreči stran od mravelj, če ne, ga bodo vsega oblezle...«

»Dajva, odvečiva ga pod hrast...«

Prijela sta truplo za noge in ga odvečla. Glava je ostala zraven mravljišča in je ležala tam. Lovec se je vrnil, prijel jo je za uho in prenesel pod hrast. Iz vratu mrliča je tekla kri. Sergej je vzel čutaro s konjekom, odpil in podal Kuzmu Jegoriču. Ta je obrisal lepljive prste ob hlače, previdno nastavil čutarico k ustom in odpil:

»Močan je...«

Sergej si je ogledoval truplo:

»Plečat tip je to. Lej, kako močna pleča ima.«

Lovec je spet potegnil in mu vrnil čutaro:

»Zdrav je... No, dosti, dajva ga odreti...«

Hitro je razparal trebuh, izrezal srce in potem, ko je potisnil nazaj neuporabna čreva, začel izrezovati jetra:

»Še sem ga je zadelo.«

Sergej se je nasmehnil, pogledal je navzgor. Komaj viden jastreb je plaval po zraku in čisto narahlo premikal krila.

»Tale jetrca bova pa kar zdaj spekla,« je mrmral Kuzma Jegorič in ril po črevesju.

»Tako je,« se je odzval Sergej. »Na žerjavici.«

»Pa tudi na palčki lahko. Taka sveža stvar, veš, kako je to dobro...«

»Vem,« se je nasmehnil Sergej in znova dvignil čutaro k ustnicam.

»No, na tvoje zdravje, Jegorič.«

»Na zdravje, na zdravje, Serjož...«

Prevedla Ana Zajec